

Geliş Tarihi / Received : 18.05.2025 / 05.18.2025

Kabul Tarihi / Accepted : 17.06.2025 / 06.17.2025

Araştırma Makalesi - Research Article

DOI: <https://doi.org/10.55580/oguzhan.1701729>

2020–2024 DÖNEMİNDE TÜRKİYE’DE INFODEMİ KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK VE TEMATİK ANALİZİ

BIBLIOMETRIC AND THEMATIC ANALYSIS OF INFODEMIC-THEMED GRADUATE THESES IN TÜRKİYE, 2020–2024

Erhan CAN^a, Gökhan BAK^b, Bedriye KARADAĞ^c, Fadime NAZLI^d

ÖZ: Bu çalışma, 2020-2024 yılları arasında Türkiye’de tamamlanan otuz yedi infodemi tezini bibliyometrik ve tematik açıdan kapsamlı biçimde değerlendirmiştir. İnceleme, tez üretiminin büyük ölçüde yüksek lisans düzeyinde yoğunlaştığını, tıpta uzmanlık araştırmalarının kliniğe dönük boyut kazandığını ve doktora çalışmalarının henüz sınırlı kaldığını ortaya koymuştur. Tez metinleri genel olarak orta uzunlukta kaleme alınmıştır. Eş danışmanlık uygulamaları sonucu tez sayısını aşan danışman atamaları yapılmış, bu atamaların önemli bölümü doçent ve profesör ünvanlı akademisyenler tarafından üstlenilmiştir. Anahtar kelime taramasında Covid-19, infodemi ve sosyal medya terimlerinin öne çıktığı tespit edilmiştir. Tematik içerik analizi araştırmaları altı başlık altında toplamış ve en geniş kapsamın dijital ağlarda yanlış bilginin dolaşımını inceleyen sosyal medya dinamikleri temasında yer aldığı sonucuna varılmıştır. Bulgular, infodemi literatürünün pandemi sonrasında dijital odaklı ve disiplinler arası bir yörünge izlediğini göstermiştir. Bununla birlikte ölçek geliştirme, deneysel tasarım ve uluslararası yayın etkileşimi konularında yöntemsel derinliğin artırılmasına ihtiyaç bulunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : *Infodemi, Lisansüstü Tez, Bibliyometrik Analiz, Tematik İçerik Analizi, Sosyal Medya, Dezenformasyon, Covid-19.*

ABSTRACT: This study comprehensively evaluated thirty-seven infodemic-focused theses completed in Türkiye between 2020 and 2024 through bibliometric and thematic lenses. The analysis showed that thesis production is concentrated largely at the master’s level, that medical specialization theses add clinical perspectives, and that doctoral research remains limited in number. The theses are generally of moderate length. Co-supervision practices have led to a total number of advisor assignments that exceeds the thesis count, with most responsibilities assumed by associate and full professors. Keyword screening identified Covid-19, infodemic, and social media as the most frequent terms. Thematic content analysis grouped the research into six categories and found that the broadest coverage lies in the theme of social media dynamics and dissemination mechanisms, which investigates the spread of misinformation in digital networks. The findings indicate that post-pandemic infodemic literature follows a digitally oriented and interdisciplinary trajectory. Nevertheless, the field needs greater methodological depth through scale development, experimental design, and increased engagement with international publications.

Keywords: *Infodemic, Graduate Theses, Bibliometric Analysis, Thematic Content Analysis, Social Media, Disinformation, Covid-19.*

^a Yüksek Lisans Öğrenci, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Coğrafya Eğitimi Bilim Dalı, Tezli Yüksek Lisans Programı, erhancan1995@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0000-4014-5544>

^b Dr., Bağımsız Araştırmacı, gokhanbak2010@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4520-0930>

^c Uzman Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, Adana Kurttepe Şehit Ali Öztaş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, bedriyekaradag001@outlook.com, <https://orcid.org/0009-0003-9691-4367>

^d Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, Adana Kurttepe Şehit Ali Öztaş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, fadimenazli001@outlook.com, <https://orcid.org/0009-0000-4336-5534>

1. GİRİŞ

Covid-19 pandemi süreci, küresel bilgi ekosisteminde “infodemi” kavramını merkezî bir düğüm noktasına taşımış; dijital mecralardaki hızlı bilgi akışı hem doğru hem de yanıltıcı içeriklerin yayılımını hızlandırmıştır. Yanlış, eksik ve manipülatif bilgiler halk sağlığı müdahalelerinin etkinliğini azaltmakla kalmayıp toplumun risk algısını ve sağlık davranışlarını doğrudan etkilemiştir. Böylece infodemi, yalnızca bir iletişim sorunu değil, aynı zamanda sağlık yönetimi ve politika oluşturma süreçleri için kritik bir meydan okuma hâline gelmiştir.

Yapılan literatür taramasında infodemi konulu çok sayıda çalışmanın yer aldığı görülmüştür. 1 Mayıs 2025 tarihinde Scopus veri tabanında “Article, Title, Abstract, Keywords” alanlarında “infodemic” anahtar sözcüğüyle yürütülen tarama (Scopus, 2025), infodemi konusunda kaydedilen ilk akademik yayının 2009’da yayımlanan bir makale olduğunu göstermiştir (Eysenbach, 2009). Aynı gün Web of Science’ta “Topic (Title, Abstract, Keywords)” alanında gerçekleştirilen eşdeğer sorgu (WoS, 2025) ise alan yazındaki ilk çalışmanın 2020 yılına ait bir konferans bildirisi olduğunu ve bu bildirinin dokuz atıf aldığını ortaya koymuştur (Javed vd., 2020). Her iki veri tabanındaki sonuçlar, infodemi literatürünün yıllar içinde hızla genişlediğini ve en güncel çalışmaların her iki platformda da 2025 yılına kadar ulaştığını göstermektedir (Scopus, 2025; WoS, 2025).

Eysenbach, “infodemioloji” kavramını internet üzerindeki bilgi akışının halk sağlığı ve politika oluşturma süreçlerine katkısını inceleyen bir yöntem olarak tanımlamıştır. Arama motoru sorguları ve sosyal medya paylaşımları gibi veri kaynaklarını kullanan bu çalışmada, hastalık salgınlarının önceden tahmin edilebileceği; web siteleri, bloglar ve mikrobloglar üzerinden sağlık bilgisinin arz temelli ve talep temelli yöntemlerle izlenebileceği gösterilmiştir. Bilgi prevalansı, kavram oluşum oranları ve bilgi insidansı gibi metriklerin epidemiyolojik olayları izleme ve öngörmede değerli içgörüler sunduğu ve bu yöntemlerin standartlaştırılarak geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Eysenbach, 2009). Bu öncül kavramsal çerçeve, pandemi döneminde bilgi kirliliğiyle mücadele stratejilerinin teorik temelini oluşturmıştır.

Pandemi sürecinde yalnızca virüsle değil, bilgi kirliliğiyle de mücadele etmek gerektiği vurgulanmaktadır. Zarocostas’ın 2020 yılında The Lancet’te yayımladığı “How to fight an infodemic” başlıklı makalede, WHO’nun Covid-19 döneminde EPI-WIN platformuyla bilgi kirliliğini sınırlandırma çabaları, infodeminin halk sağlığına etkilerini küresel düzeyde ele alan ilk kapsamlı çalışmalardan biri olarak sunulmuştur (Zarocostas, 2020). Bu politika odağı, infodeminin çevrimiçi ortamlardaki yayılım dinamiklerini sayısal verilerle haritalayan ampirik araştırmalara zemin hazırlamıştır.

2020 yılında gerçekleştirilen başka bir çalışmada, Covid-19 infodeminin yayılım dinamikleri beş sosyal medya platformu (Twitter, Instagram, YouTube, Reddit ve Gab) üzerinde nicel olarak incelenmiştir. Araştırmada her platform için temel yeniden üretim sayısı (R_0) hesaplanmış, kullanıcı etkileşimi ve konuya ilgi düzeyleri değerlendirilmiştir. Güvenilir ve şüpheli kaynaklardan yayılan bilgi hacimleri karşılaştırılmış; her iki grup bilgi de benzer yayılım kalıpları sergilemiştir. Sonuç olarak, platformlara bağımlı söylenti amplifikasyon oranları sayısal olarak tahmin edilmiş ve hangi mecrada yanlış bilginin ne ölçüde hızlandığı grafiklerle ortaya konmuştur (Cinelli vd., 2020). Bu makro düzey bulgular, içerik doğruluğunu mikro ölçekte irdeleyen çalışmaları tamamlayıcı niteliktedir. Aynı yıl Covid-19’a ilişkin 14 popüler Twitter etiketi ve anahtar kelimesi üzerinden 673 tweet incelenmiş; tweet’lerin %24,8’inde yanlış bilgi, %17,4’ünde doğrulanamayan içerik tespit edilmiştir. Doğrulanmamış bireysel ya da grup hesaplarında yanlış bilgi oranının %33,8’e ulaştığı ve onaylı hesaplara kıyasla anlamlı derecede daha yüksek olduğu gösterilmiştir. Bu bulgular, sosyal medyada yayılan sağlıkla ilgili yanlış bilgilerle mücadelede erken müdahalenin önemini ortaya koymaktadır (Kouzy vd., 2020). Bu sonuçlar, infodeminin bireysel paylaşım düzeyindeki etkilerini görünür kılarak gerçek-zamanlı izlemenin gerekliliğini pekiştirmiştir. Benzer şekilde, Facebook, Twitter, fact-check ajansları ve çevrimiçi haber siteleri de dâhil olmak üzere çeşitli platformlarda 31 Aralık 2019 – 5 Nisan 2020 tarihleri arasında yayılan Covid-19 söylentileri ve komplo teorileri gerçek zamanlı olarak izlenmiş; içerik analizi yapılan 2 276 raporun %82’sinin yanlış bilgi içerdiği; iddiaların hastalığın kökeni, yayılımı, kontrol önlemleri ve tedavi yöntemleri etrafında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, pandemi sürecinde infodemiyle etkili mücadele için yanlış bilgilerin anında izlenmesi ve hızlı müdahalenin gerekliliğini göstermiştir.

(Islam vd., 2020). Dolayısıyla, çok katmanlı ve eşgüdümlü bilgi yönetim mekanizmalarının geliştirilmesi kaçınılmaz görünmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü, Mayıs 2020’de kabul edilen WHA 73.1 kararıyla infodemi yönetimini üye devletlerin yanlış bilgiyle mücadele etme ve doğru bilginin yayılımını sağlama yükümlülüğü olarak tanımlamıştır (World Health Organization – WHO, 2020). Bu karar, infodemiyle mücadelede kurumsal sorumlulukların tanımlanmasının ötesinde, konunun ulusal akademik çevreler tarafından disiplinler arası ve sistematik biçimde incelenmesini de teşvik etmiştir.

2021 yılında gerçekleştirilen bir araştırmada, UNESCO Küresel Medya ve Bilgi Okuryazarlığı Haftası 2020 çerçevesinde Kütüp-Anne Platformu’nun Bilgi Kaşifleri Projesi incelenmiş, infodeminin salgın döneminde sağlıklı bilgi akışını zorlaştırdığı ve medya ile bilgi okuryazarlığı becerilerinin çocuklar için erken yaşta kazandırılmasının toplumsal açıdan kritik olduğu belirlenmiştir (Çit ve Yavuzdemir, 2021). Bu erken bulgular, infodemiyle mücadelede çevrimiçi içeriklerin sistematik olarak taranmasının önemini göstermiştir.

2022’de yürütülen kesitsel, tanımlayıcı nitelikteki bir çalışmada, Google üzerinden erişilen 200 web sitesinde Covid-19’a ilişkin on yaygın mit incelenmiş; çok sayıda sitede bilgi düzensizliği örneklerine rastlanmış, özellikle “takviye gıda” başlıklı içeriklerde yoğunlaştığı ve belirlenen düzensizliklerin önemli bölümünün dezenformasyon/malinformasyon niteliği taşıdığı saptanmıştır (Gölbaşı vd., 2022). Bu kapsamlı tarama, infodemi kaynaklı aşı tereddüdü tartışmalarına zemin hazırlayan çevrimiçi dezenformasyonun ölçeğini ortaya koymuştur.

2022 yılında yapılan bir derleme çalışmasında Covid-19 pandemisi bağlamında infodemi olgusunun aşı kararsızlığı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışma, sağlık profesyonellerinin güvenilir bilgi üretme ve toplumsal farkındalık oluşturma konusundaki kritik rolünü vurgulamış ve infodemiyle etkin mücadelenin toplumun aşı kabulünü artırmada belirleyici olduğunu ortaya koymuştur (Coşkun Erçelik, 2022). Bu bulgular, afet koşullarında sosyal medyanın bilgi yayılımındaki güç ve risk dengesini irdeleyen sonraki araştırmalar için kavramsal bir köprü işlevi görmüştür.

2023 yılında yürütülen niceliksel bir araştırmada, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli deprem sonrasında dijital kamusal alanda sosyal medyanın infodemi oluşumundaki rolü incelenmiştir. Araştırma sonucunda, afet döneminde dolaşıma giren enformasyonun teyit ihtiyacını artırdığı, hatalı ilişkilendirilmiş ve çarpıtılmış haberlerin yoğunlaştığı ve dijital kamusal alanın toplumsal ortak yarar işlevini tam olarak yerine getiremediği belirlenmiştir (Eyüboğlu ve Kodak, 2023). Bu afet bağlamı veriler, medya okuryazarlığı düzeylerinin yanlış bilgi tespitindeki etkinliğini sınanan çalışmalara temel oluşturmuştur.

2024 yılında yürütülen alımlama analizine dayalı bir araştırmada, farklı medya okuryazarlığı düzeylerindeki bireylerin Covid-19 pandemisiyle ilişkili yedi doğru ve yedi yanlış haberi nasıl algıladıkları incelenmiştir. Araştırma sonucunda, yalan haberi tespit etme ve yanlış bilginin yedi türüne yönelik sınıflandırma yapma becerisi açısından medya okuryazarlığı seviyeleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı belirlenmiş ve bu durumun dijital bağlamda medya okuryazarlığının etkisine ilişkin tartışmaları yeniden gündeme getirdiği vurgulanmıştır (Yüksel vd., 2024). Bu sonuçlar, dijitalleşmenin bilgi ekosisteminde yarattığı karmaşayı daha geniş bir ölçekten inceleyen çalışmaların gerekliliğine işaret etmiştir.

2024 yılında gerçekleştirilen başka bir çalışmada dijitalleşmenin bilgi düzeni üzerindeki karmaşık etkileri incelenmiştir. Araştırma sonucunda dijitalleşmenin bilgiye erişimi demokratikleştirirken doğrulanmamış ve çarpıtılmış içeriklerin yayılımını kolaylaştırdığı, sosyal medya algoritmaları ile yankı odalarının bilgi düzensizliklerini derinleştirdiği ve bu durumun bilgi yönetimi stratejilerinin yeniden gözden geçirilmesini zorunlu kıldığı belirlenmiş ve vurgulanmıştır (Boyacı Yıldırım ve Özgen, 2024). Bu bulgular, infodemiyle mücadelede çok düzeyli ve bütünlük bilgisi yönetimi politikalarının geliştirilmesinin zorunlu olduğunu bir kez daha vurgulamaktadır.

Akademik araştırmaların en erken yöntembilimsel ve kuramsal sınavlarının gerçekleştirildiği lisansüstü tezler, infodemi olgusuna ilişkin çeşitli disiplinler arası bakış açılarını ve yeni yaklaşımları içeren zengin bir veri havuzu sunar. Türkiye’de 2020 yılından itibaren tamamlanan yüksek lisans, tıpta uzmanlık ve doktora tezleri, dijital medya analizlerinden aşı tereddüdüne, dezenformasyon yönetiminden sağlık iletişimine kadar geniş bir yelpazede konuları ele almıştır. Ancak bu çalışmaların

hem nicel özellikleri hem de tematik odakları, ulusal düzeyde sistematik bir değerlendirmeye tâbi tutulmamıştır.

Bu eksikliği gidermek amacıyla yürütülen araştırma, 2020–2024 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi’nden derlenen 37 infodemi konulu lisansüstü tezi çok değişkenli bir çerçevede incelemektedir. Bibliyometrik bölümde tezin türü, disiplin dağılımı, kurum ve enstitü profili, sayfa sayısı, danışman atamaları, anahtar kelime tercihleri ve yazım dili gibi göstergeler tanımlayıcı istatistiklerle sunulacaktır. Tematik içerik analizi kısmında ise her bir tez özeti, infodemi araştırmalarının temel çalışma alanlarını yansıtan altı ana kategori altında sınıflandırılacaktır.

Çalışmanın bulguları; infodemi araştırmalarının pandemi zirvesinin ardından disiplinlerarası bir zenginlik kazandığını, dijital medya ve sağlık karar süreçlerinin öne çıktığını; ölçek geliştirme ve doğrulama mekanizmaları üzerine odaklanan tezlerin ise sayıca daha sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca doktora düzeyinde metodolojik araçların çeşitlendirilmesi ve İngilizce yayımlanan çalışmaların artması gereksinimi de net biçimde görünür hale gelmiştir. Bu çerçevede, hem araştırmacıların hem de politika geliştiricilerin infodemi literatüründeki mevcut konumları kavramalarını ve geleceğe dönük önceliklendirmeler yapmalarını sağlayacak bütüncül bir bakış açısı sunulmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma, 01 Mayıs 2025 tarihinde YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde “infodemi” anahtar kelimesi kullanılarak yürütülen gelişmiş arama sonucunda bulunan 2020–2024 aralığındaki 37 lisansüstü tezi veri setine dâhil etmek amacıyla tasarlanmıştır (YÖK, 2025). Elde edilen tezler, her birine ilişkin yıl, tez türü, disiplin, üniversite tipi, il, enstitü, sayfa sayısı, danışman unvanı, anahtar kelimeler ve yazım dili bilgileriyle birlikte elektronik ortamda düzenlenmiştir. Sayfa sayıları, danışman atamaları ve anahtar kelime dağılımları tanımlayıcı istatistiksel özetlerle sunulmuş; tematik içerik analizi aşamasında ise tez özetleri, infodemi araştırmalarının temel çalışma alanlarını yansıtan altı ana başlık altında bütüncül biçimde sınıflandırılmıştır.

Çalışmanın evrenini, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nin ilgili sorgu sonucunda erişilebilir tüm infodemi odaklı lisansüstü tezleri oluşturmaktadır; bu kapsam, seçkisiz bütünleme niteliği taşımaktadır. Analiz sürecinin temeli, veri kaynağının güncel ve kapsayıcı olması, ayrıca “infodemi” teriminin konu kapsamındaki tüm çalışmaları yakalayacak biçimde seçilmiş olması varsayımlarına dayanmaktadır. Buna karşılık, farklı anahtar kelime kullanımları nedeniyle bazı çalışmaların otomatik sorguya dâhil edilememiş olması ve tematik kodlama sürecinin öznel değerlendirme içermesi yönetime ilişkin sınırlılıkları oluşturur.

Bu yöntemsel çerçeve, infodemi konulu lisansüstü tezlerin hem nicel dağılım özelliklerini hem de kavramsal eğilimlerini eşzamanlı olarak ortaya koyarak alandaki öncelikli araştırma başlıklarını ve boşlukları net bir biçimde belirlemeye imkân tanımaktadır.

3. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

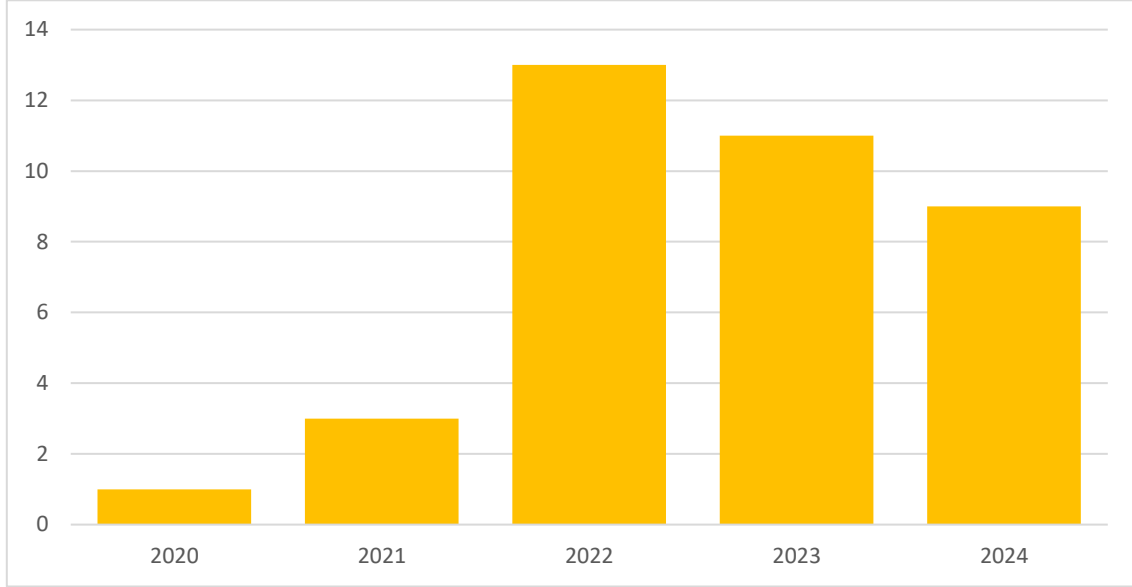
Infodemi konulu lisansüstü tezler; yıl, tez türü, konu/disiplin, üniversite türü, il, üniversite, enstitü, sayfa sayısı, danışman akademik unvanı, anahtar kelimeler, yazım dili gibi farklı değişkenler açısından incelenmiştir.

3.1. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 1, 2020–2024 döneminde Türkiye’de tamamlanan infodemi temalı lisansüstü tezlerin yıllara göre frekansını göstermektedir. Veriler, pandeminin bilgi ekosistemi üzerindeki etkisini açık biçimde yansıtmaktadır. 2020 yılında yalnızca bir tez tespit edilmiş olup bu sayı 2021’de üçe çıkmıştır. Pandeminin kamuoyunda en yoğun tartışıldığı 2022’de tez üretimi keskin bir artış göstererek on üçe ulaşmış, toplam evrenin yaklaşık üçte birini tek başına temsil etmiştir. 2023’te on bir teze yüksek ivme korunmuş, 2024’te ise dokuz teze görece dengelenmiş bir üretim düzeyi gözlenmiştir. Eğilim, infodemi araştırmalarının kriz döneminde ivme kazanıp sonrasında tematik çeşitlenerek fakat daha ölçülü bir

hızla devam ettiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, konunun pandemi sonrasında da kalıcı bir akademik ilgi alanı hâline geldiğini işaret etmektedir.

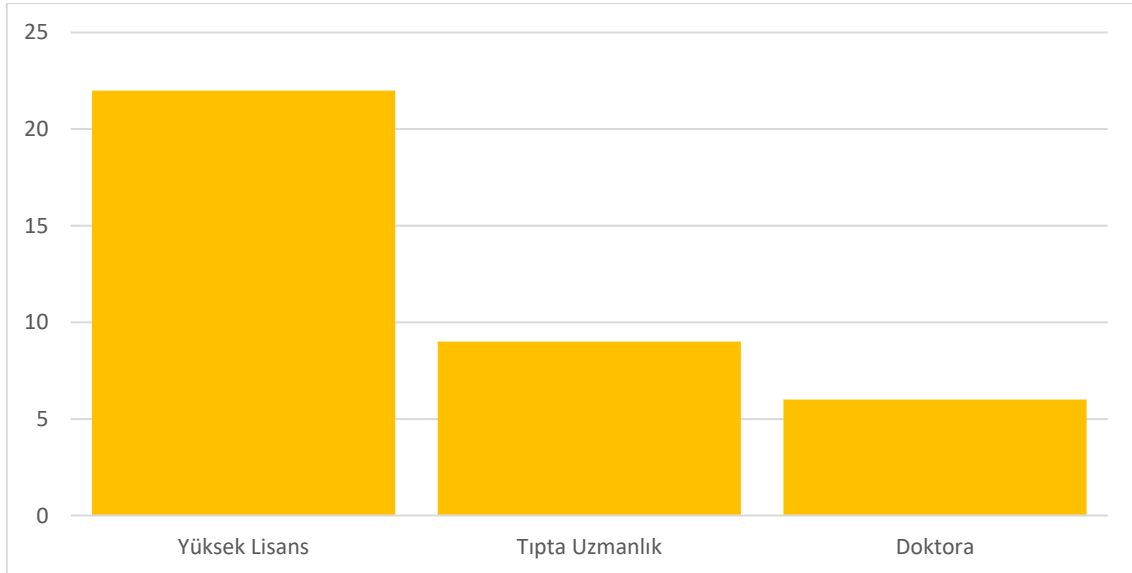
Grafik 1. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı (2020–2024)

3.2. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Türlere Göre Dağılımı

Infodemi konulu lisansüstü tezlerin türüne göre dağılımı Grafik 2’de verilmiştir. Grafiğe göre, incelenen 37 tez içinde 22’si yüksek lisans (%59,5), 9’u tıpta uzmanlık (%24,3) ve 6’sı doktora (%16,2) düzeyinde tamamlanmıştır. Bu dağılım, infodemi araştırmalarının ağırlıklı olarak yüksek lisans programlarında yoğunlaştığını, tıpta uzmanlık tezlerinin ise konunun sağlık boyutuna odaklanan önemli bir alt grup oluşturduğunu göstermektedir. Doktora tezlerinin nispeten daha düşük oranı ise metodolojik derinlik ve uzun süreli çalışma gereksinimlerinin doktora düzeyinde henüz yaygınlaşmadığına işaret etmektedir.

Grafik 2. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Türlere Göre Dağılımı (2020–2024)

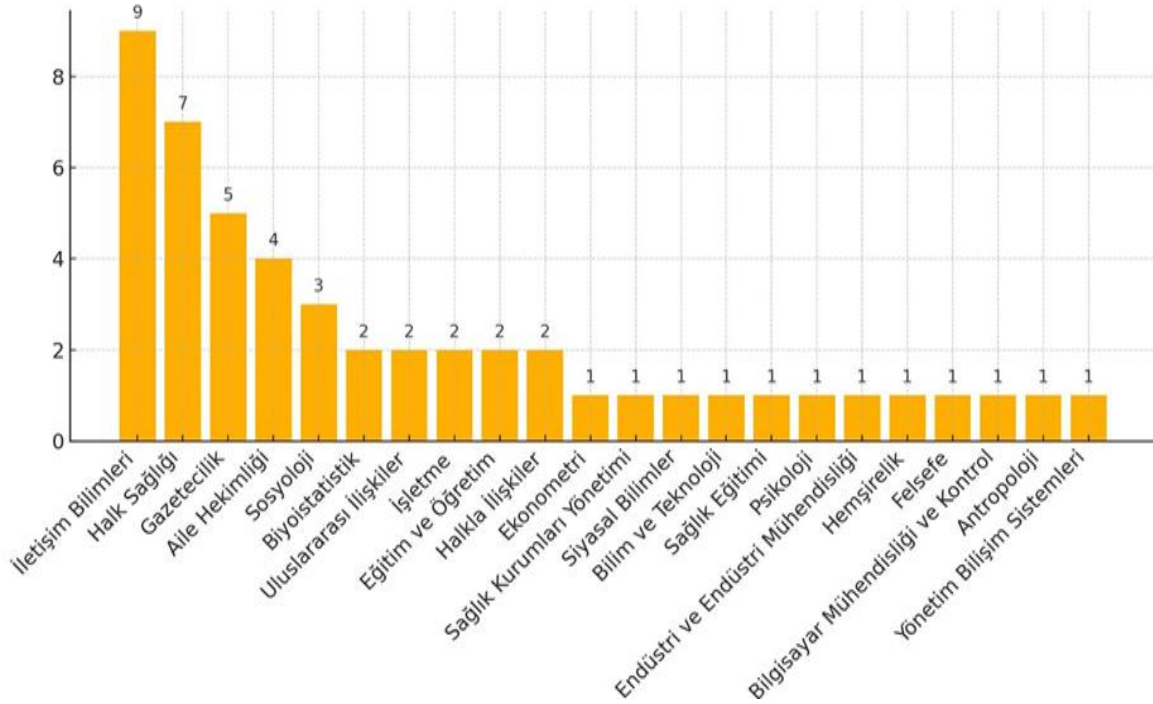

3.3. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Konu/Disipline Göre Dağılımı

Infodemi konulu lisansüstü tezlerin konu/disipline göre dağılımı Grafik 3’te verilmiştir. Grafik 3’te görüldüğü gibi, infodemi konulu lisansüstü tezler en çok “İletişim Bilimleri” (f:8), “Halk Sağlığı” (f:7) ve “Gazetecilik” (f:5) disiplinlerinde yoğunlaşmıştır. “Aile Hekimliği” ve “Sosyoloji” alanlarında da

dikkate değer sayıda çalışma bulunmaktadır. Disiplinler arası iş birliğini yansıtan “Siyasal Bilimler”, “Uluslararası İlişkiler”, “Eğitim ve Öğretim” ve “Yönetim Bilişim Sistemleri” gibi alanlardaki tez sayıları ise sınırlı kalmıştır. Bu dağılım, infodemi araştırmalarının ağırlıklı olarak iletişim ve halk sağlığı perspektiflerinden ele alındığını, diğer disiplinlerde ise halen gelişmekte olan bir ilgi alanı olduğunu göstermektedir.

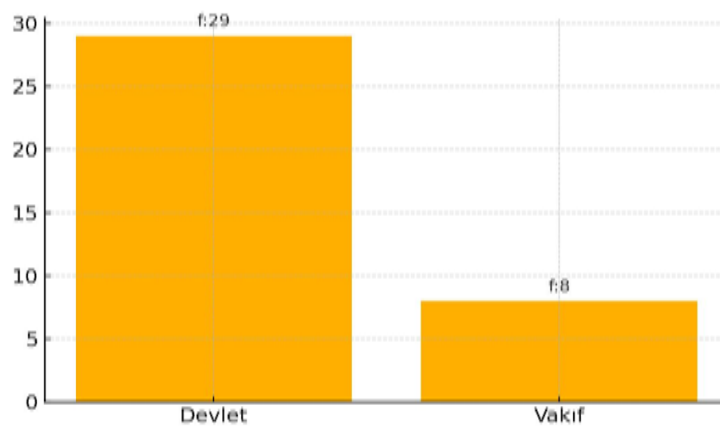
Grafik 3. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Konu/Disipline Göre Dağılımı (2020–2024)

3.4. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Üniversite Türüne Göre Dağılımı

Infodemi konulu lisansüstü tezlerin üniversite türüne göre dağılımı Grafik 4’te verilmiştir. Grafik 4’te görüldüğü gibi, devlet üniversitelerinde f:29 tez (%78,4) ve vakıf üniversitelerinde f:8 tez (%21,6) tamamlanmıştır. Bu dağılım, infodemi araştırmalarının ağırlıklı olarak kamusal üniversite yapılarında gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Grafik 4. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Üniversite Türüne Göre Dağılımı (2020–2024)

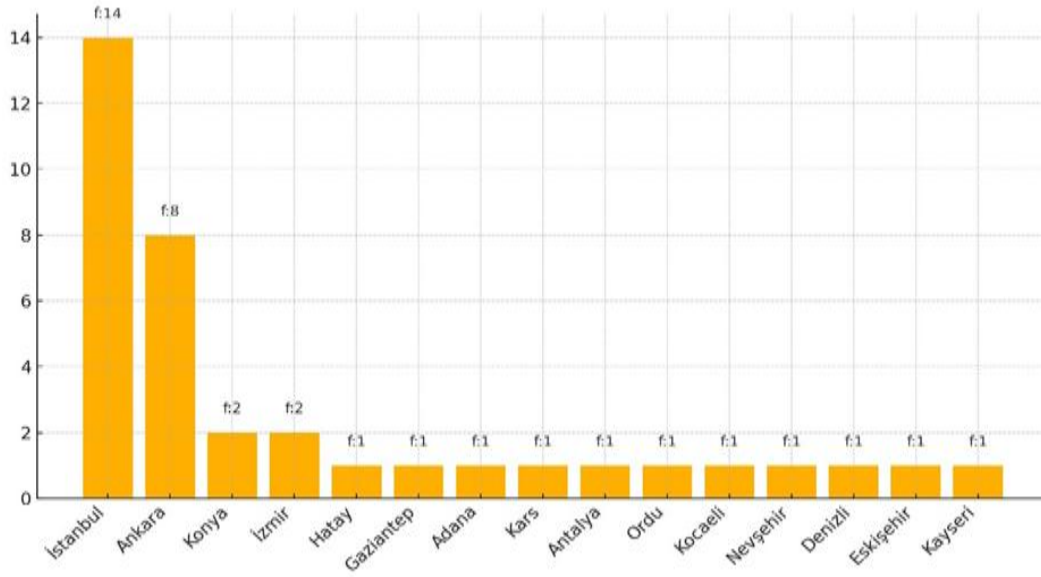

3.5. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Yazıldığı İle Göre Dağılımı

Infodemi konulu lisansüstü tezlerin bulunduğu il ile göre dağılımı Grafik 5’te verilmiştir. Grafiğe göre, tezlerin büyük çoğunluğu İstanbul (f:14), Ankara (f:8), Konya (f:2) ve İzmir (f:2) illerinde yürütülmüştür. Hatay, Gaziantep, Adana, Kars, Antalya, Ordu, Kocaeli, Nevşehir, Denizli, Eskişehir ve

Kayseri illerinde de birer adet lisansüstü tez yazılmıştır. Coğrafi dağılım, infodemi araştırmalarının ülke genelinde büyük kentlerde yoğunlaştığını ve araştırma kapasitesinin metropol alanlarda şekillendiğini göstermektedir.

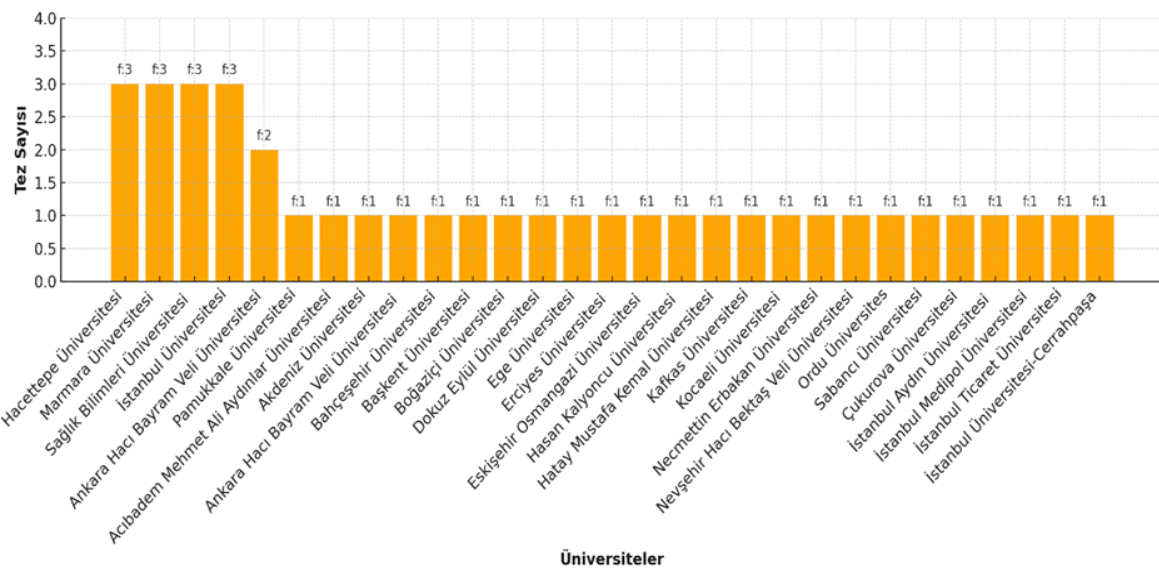
Grafik 5. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Yazıldığı ile Göre Dağılımı (2020–2024)

3.6. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Yazıldığı Üniversiteye Göre Dağılımı

Infodemi konulu lisansüstü tezlerin yazıldığı üniversitelere göre dağılımı Grafik 6’da verilmiştir. Grafiğe göre, en yüksek tez üretimi Marmara Üniversitesi (f:3), İstanbul Üniversitesi (f:3), Sağlık Bilimleri Üniversitesi (f:3), Hacettepe Üniversitesi (f:3) ve Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (f:2) bünyesinde gerçekleşmiştir. Sabancı Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi gibi kurumlar ise birer tez (f:1) ile alana katkı sağlamıştır. Toplamda 20’den fazla farklı üniversitenin yer aldığı bu dağılım, infodemi araştırmalarının hem devlet hem de vakıf kurumlarında yaygın biçimde yürütüldüğünü ve alana kurumsal çeşitlilik kattığını göstermektedir.

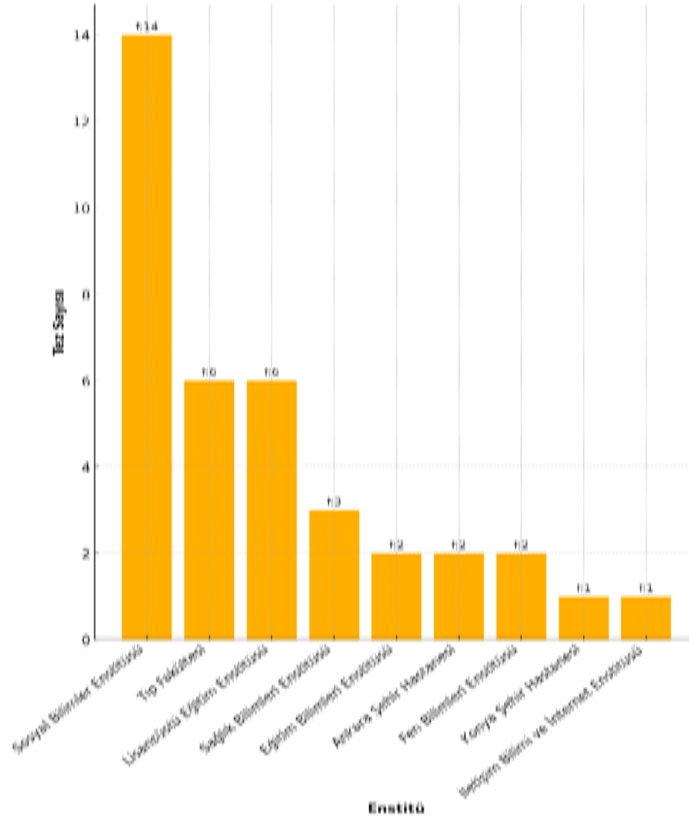
Grafik 6. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Yazıldığı Üniversiteye Göre Dağılımı (2020–2024)

3.7. İnfodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Yazıldığı Enstitüye Göre Dağılımı

İnfodemi konulu lisansüstü tezlerin yazıldığı enstitüye göre dağılım Grafik 7’de sunulmuştur. Grafik 7’de görüldüğü gibi, infodemi konulu lisansüstü tezlerin büyük bölümü Sosyal Bilimler Enstitüsü (f:14), Tıp Fakültesi (f:6) ve Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (f:6) bünyesinde gerçekleştirilmiştir. Sağlık Bilimleri Enstitüsü (f:3), Eğitim Bilimleri Enstitüsü (f:2), Ankara Şehir Hastanesi (f:2) ve Fen Bilimleri Enstitüsü (f:2) önemli ikincil odak noktalarıdır. Konya Şehir Hastanesi ile İletişim Bilimi ve İnternet Enstitüsü her birinde birer tezle temsil edilmiştir. Bu dağılım, infodemi araştırmalarının özellikle sosyal bilimler ve sağlık odaklı enstitülerde yoğunlaştığını göstermektedir.

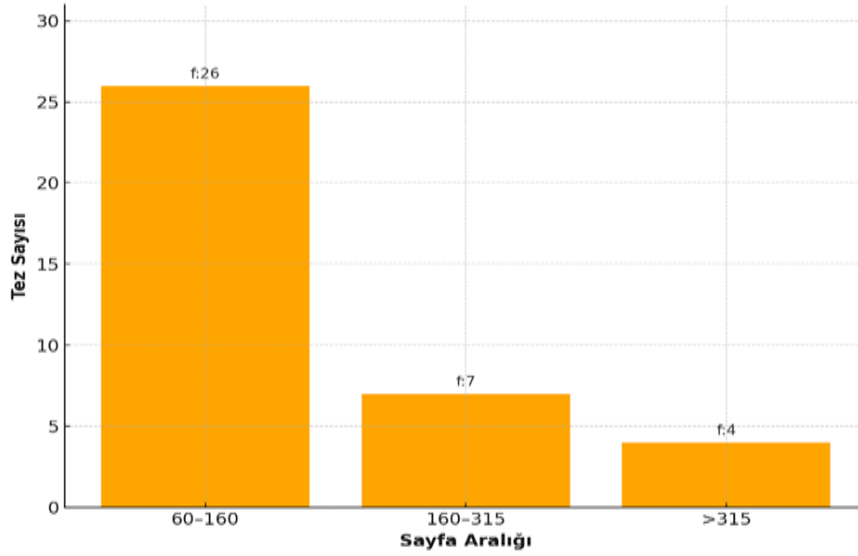
Grafik 7. İnfodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Yazıldığı Enstitüye Göre Dağılımı (2020–2024)

3.8. İnfodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayısına Göre Dağılımı

İnfodemi konulu lisansüstü tezlerin sayfa sayısına göre dağılımı Grafik 8’de sunulmuştur. Grafik incelendiğinde, 62 ile 635 sayfa arasında değişen tez uzunlukları içinde büyük çoğunluğun görece kısa çalışmalardan oluştuğu görülmektedir. 26 tez (%70,2) 60-160 sayfa aralığında yazılmıştır. Bu aralığın infodemi araştırmaları için yaygın bir tercih olduğunu göstermektedir. Orta uzunluktaki 160–315 sayfa aralığında ise toplam 7 (%18,9) tez yer almakta, bu da literatürde daha ayrıntılı ampirik veya kuramsal incelemelere ayrılan sayfa sayısının nispeten az olduğunu işaret etmektedir. 315 sayfaı aşan yalnızca 4 tez (%10,8) bulunmakta, bunların içinde bir doktora çalışması 630 sayfaya yaklaşarak derinlemesine kapsamlı bir araştırma düzeyini temsil etmektedir. Bu dağılım, infodemi konusundaki lisansüstü araştırmaların büyük ölçüde orta uzunluklu tezler şeklinde yapıldığını, kapsamlı kapsamlılık gerektiren daha uzun çalışmaların ise sınırlı sayıda olduğunu ortaya koymaktadır.

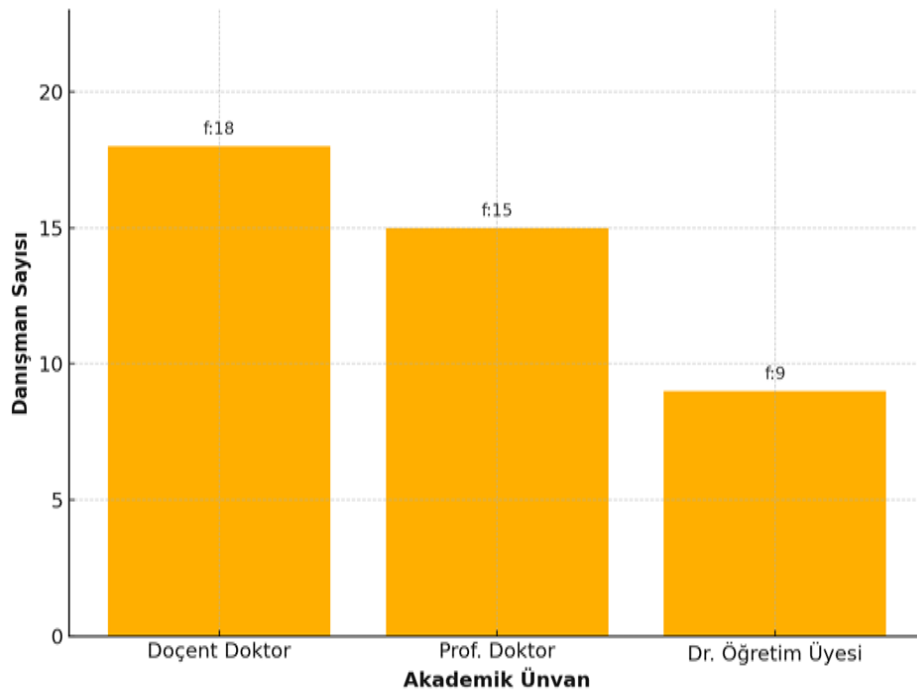
Grafik 8. İnfodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayısına Göre Dağılımı (2020–2024)

3.9. İnfodemi Konulu Lisansüstü Tezlere Danışmanlık Eden Akademik Personelin Ünvanlara Göre Dağılımı

İnfodemi konulu lisansüstü tezlere danışmanlık eden akademik personelin ünvanlara göre dağılımı Grafik 9’da sunulmuştur. Grafik incelendiğinde; 2020–2024 döneminde infodemi konulu 37 lisansüstü tez için toplam 42 danışman ataması yapıldığı görülmektedir. Danışman atamaları içinde en yüksek payı 18 atama ile Doçent Doktorlar alırken, Prof. Doktor atama sayısı 15 olarak tespit edilmiştir. Dr. Öğretim Üyesi ünvanına sahip akademisyenlerin danışman olarak yer aldığı tez sayısı ise 9 düzeyindedir. Bazı çalışmalarda eş danışmanlık uygulandığı için toplam danışman sayısı tez sayısından fazla çıkmıştır. Bu durum, infodemi alanındaki lisansüstü araştırmalarda doçent ve profesör kadrolarının danışmanlık rollerinde ağırlıklı olduğunu göstermektedir.

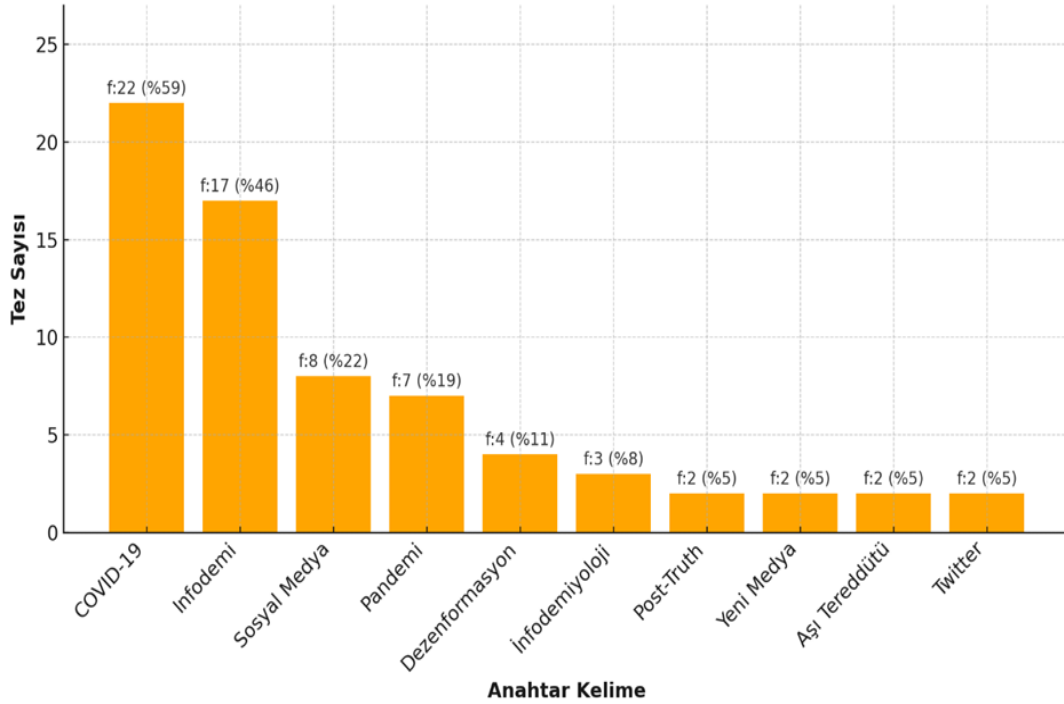
Grafik 9. İnfodemi Konulu Lisansüstü Tezlere Danışmanlık Eden Akademik Personelin Ünvanlara Göre Dağılımı (2020–2024)

3.10. İnfodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Anahtar Kelimelere Göre Dağılımı

Grafik 10'da, 2020–2024 döneminde infodemi konulu 37 lisansüstü tezde en sık on anahtar kelimeye ilişkin bulgular sunulmuştur. Buna göre, ilk sırayı 22 tezde (%59) “Covid-19” terimi alırken, hemen ardından 17 tezde (%46) “infodemi” kavramı gelmektedir. Üçüncü sırada 8 tezde (%22) “sosyal medya” kullanılmış; “pandemi” ve “infodemioloji” ise sırasıyla 7 tezde (%19) ve 3 tezde (%8) yer almıştır. “Dezenformasyon” 4 tezde (%11) öne çıkarken, “post-truth”, “yeni medya”, “aşı tereddütü” ve “twitter” her biri 2 tezde (%5) kullanılarak infodemi araştırmalarının hem epidemiyolojik temel kavramlar hem de sosyal medya ve dezenformasyon eksenindeki alt temalar etrafında şekillendiğini göstermektedir.

Grafik 10. İnfodemi Konulu Lisansüstü Tezlerin Anahtar Kelimelere Göre Dağılımı (2020–2024)

Tablo 1’de infodemi konulu lisansüstü tezlerde kullanılan anahtar kelimelerin kullanım sıklıkları görülmektedir. Covid-19, 22 kez ile en yüksek sıklığa sahip anahtar kelime olarak öne çıkarken, infodemi terimi 17 kez ile ikinci sırayı almış; bu durum, pandeminin bilgi kirliliği boyutuna ilişkin çalışmaların temel eksenini oluşturmaktadır. Sosyal Medya (8) ve Pandemi (7) kavramları da sıklık bakımından öne çıkarak, araştırmaların büyük oranda dijital iletişim araçlarına ve salgın sürecine odaklandığını göstermektedir. Dezenformasyon (4) ve infodemioloji (3) terimleri, çalışmalarda bilgi kirliliğinin hem pratik hem de kuramsal düzeyde incelendiğine işaret etmektedir.

Aşı karşıtlığı, halk sağlığı, post-truth, Twitter ve yalan haber başlıkları ikiye kez kullanılmış olup, bu kelimelerin infodeminin farklı boyutlarını (sağlık politikaları, sosyal platform aktörleri, hakikat krizleri) ortaya koyduğu söylenebilir. Yeni medya kavramı da ikiye kez kullanım ile güncel iletişim mecralarının önemini vurgulamaktadır. Kullanım sıklığı bir kez olan kavramlar ise, çalışmalarda çeşitliliği ve infodemi araştırmalarında ele alınan çok sayıda alt temayı göstermektedir; örneğin “Aile Hekimliği”, “Algılanan Stres”, “Infodemi Okuryazarlığı” gibi terimler hem sağlık profesyonellerinin rolleri hem de bireylerin bilgi düzeyine dair odak noktalarını yansıtmaktadır.

Tabloya göre, infodeminin pek çok disiplinlerarası boyutta ele alındığı; pandemiden sosyal medya ve dijital istihbarata, aşı tereddütünden zihinsel sağlık başlıklarına kadar geniş bir kavram yelpazesine yayıldığı anlaşılmaktadır. Anahtar kelime dağılımındaki bu çeşitlilik, infodemi çalışmalarının hem nicel hem de nitel yöntemlerle zenginleştirildiğine ve literatürdeki çok sesliliğe olanak tanıdığına dair önemli bir gösterge sunmaktadır.

Tablo 1. Infodemi Konulu Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Anahtar Kelimelerin Kullanım Sıklıkları

Anahtar Kelime	Sıklık	Anahtar Kelime	Sıklık	Anahtar Kelime	Sıklık	Anahtar Kelime	Sıklık
Covid-19	22	Infodemi	17	Sosyal Medya	8	Pandemi	7
Dezenformasyon	4	Infodemioloji	3	Aşı Karşıtlığı	2	Halk Sağlığı	2
Post-Truth	2	Twitter	2	Yalan Haber	2	Yeni Medya	2
17 Şubat	1	Anksiyete	1	Beşincil Koruma	1	Cinsiyetçilik	1
Doğruluk Ötesi	1	George Floyd	1	Halife Hafter	1	Infodemi Okuryazarlığı	1
Kitle İletişim Araçları	1	Küresel Salgın	1	Medya Psikolojisi	1	Pandemi Dönemi	1
Salgın İletişimi	1	Sağlık Okur Yazarlığı	1	Sosyoloji	1	Tıp Bilişimi	1
Yaşam Doyum	1	Agnotoloji	1	Ağızdan Ağıza Pazarlama	1	Bilgi	1
Corona-Chan	1	Dünya Sağlık Örgütü	1	Google Trends	1	İçerik	1
Infodemi Okuryazarlığı Ölçeği	1	Komple Teorisi	1	Libya	1	Mesenformasyon	1
Pandemik	1	Sanayi Çalışanı	1	Sağlık Sosyolojisi	1	Spiritualite	1
Uzaktan Eğitim	1	Zaman Serisi	1	Ahlaki Panik	1	Aşı Farkındalığı	1
Bilgi Düzensizliği	1	Derleme	1	Ebeveyn	1	Gıda Güvenliği	1
İletişim	1	İstihbarat	1	Konum/Zamansal Veri Analizi	1	Mağaza Ziyaret Niyeti	1
Mezenformasyon	1	Parasosyal İlişki	1	Satın Alma Niyeti	1	Sağlığı Geliştirme	1
Tekrarlayan Sinir Ağı (RNN)	1	Whatsapp	1	Çapraz Korelasyon Fonksiyonu	1	Aile Hekimliği	1
Aşı Okuryazarlığı	1	Bilgi Düzensizlikleri	1	Destek Vektör Makinesi (SVM)	1	Emzirme	1
Göç İletişimi	1	İklim Krizi	1	Kanser	1	Korku	1
Marka Güveni	1	Nitel Analiz	1	Presentizm	1	Sağlık Çalışanı	1
Siberkondria	1	Teyit	1	X	1	Özgünlük	1
Akıl Sağlığı	1	Aşı Tercihi	1	Bilgi Düzeyi	1	Dijital İstihbarat	1
Frekans – Ters Belge (TF-IDF)	1	Göçmen	1	İnternet Bağımlılığı	1	Kapasite Geliştirme	1
Köken Aile Fonksiyonları	1	Medya	1	Nitel Araştırma	1	Ruh Sağlığı	1
Sağlık Eğitimi	1	Sosyal Ağ	1	Trablus	1	Yankı Odası	1
İrkçilik	1	Algılanan Stres	1	Aşı Tereddüt	1	Bingazi	1
Doğrulama	1	Gebe	1	Haber Doğrulama Platformları	1	İnternet Kullanımı	1
Kesisimsellik	1	Kültürel Elestiri	1	Medya Analizi	1	Niyeti	1
Salgın Hastalıklar Bilgi Ağı	1	Sağlık Haberciliği	1	Sosyal Medya Bağımlılığı	1	Tüketici Şüpheliği	1
Yanlış Bilgilendirme	1						

Tezlerde kullanılan anahtar kelimelerin yoğunluğunu görselleştirmek amacıyla hazırlanan kelime bulutu, çevrim içi olarak ücretsiz erişilebilen WordArt yazılımı kullanılarak oluşturulmuştur (WordArt, 2025). Resim 1’de yer alan kelime bulutu incelendiğinde “Covid-19” ve “Infodemi” anahtar kelimelerinin en yüksek tipografik ağırlıkla öne çıktığı görülmektedir. Bu bulgu, pandeminin hem tıbbi hem de iletişimsel boyutlarının tezlerde hâlen merkezi bir teorik çerçeve sunduğunu göstermektedir. “Sosyal Medya”, “Pandemi” ve “Dezenformasyon” kelimelerinin görece büyük puntolarla temsil edilmesi, çevrim içi platformların salgın sürecindeki bilgi akışını yeniden şekillendirmesine yönelik akademik ilginin yoğunluğunu yansıtmaktadır. Ayrıca “Infodemioloji” teriminin belirgin şekilde görünür olması, infodemiye ilişkin anahtar kelimelerin disiplinler arası bir yaklaşımla epidemiyolojik olarak ele alındığını ortaya koymaktadır. Orta ölçekli kümeler arasındaki “Aşı Karşıtlığı”, “Halk Sağlığı”, “Post-Truth” ve “Twitter” kelimeleri, sağlık iletişimi araştırmalarında risk algısı, aşı tereddüdü ve

Resim 1. İnfodemi Konulu Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Anahtar Kelime Bulutu

Grafik 11’de, 2020–2024 döneminde infodemi konulu 37 lisansüstü tezden 33’ünün (%89,2) Türkçe, 4’ünün (%10,8) İngilizce yazıldığı görülmektedir. Bu dağılım, çalışmalarda ağırlıklı olarak yerel dilde yürütülen tezlerin hâkim olduğunu ve İngilizce literatüre katkı sağlayan çalışmaların sınırlı kaldığını göstermektedir.

Yazım Dili	Tez Sayısı
Türkçe	33
İngilizce	4

52

yüksek lisans düzeyinde hazırlanmış, dörtte biri tıpta uzmanlık, beşte biri ise doktora programlarında yürütülmüştür. Devlet üniversiteleri mutlak üstünlük göstererek toplamda yirmi dokuz tez üretmiş, vakıf üniversiteleri ise sayıca sınırlı kalmasına karşın konu çeşitliliğini genişletmiştir. İstanbul, Ankara ve İzmir üçgeni, toplam tezlerin üçte ikisini barındırarak araştırma ekosisteminin büyükşehir merkezli seyrettiğini ortaya koymuştur. Enstitü temelli değerlendirmede Sosyal Bilimler Enstitüleri yaklaşık yüzde elli dört ile başat konumda bulunmuş, Tıp Fakültelerinde yürütülen çalışmalar infodeminin halk sağlığı odaklı doğasını yansıtmıştır.

Danışmanların yarıya yakını profesör unvanı taşımakta, yaklaşık yüzde kırk üçü doçent, kalan küçük dilim ise doktor öğretim üyesi düzeyindedir. Bu dağılım, infodemi araştırmalarının deneyimli akademisyenlerce yoğun biçimde sahiplenildiğini göstermektedir. Tezlerin büyük çoğunluğu Türkçe yazılmış, yalnızca her on tezin biri İngilizce kaleme alınmıştır. İngilizce metinlerin enstitü ve konu çeşitliliği bakımından daha yenilikçi yöntemlere yöneldiği gözlemlenmiştir. Sayfa hacmi açısından doktora tezleri, diğer tez türlerine kıyasla belirgin biçimde daha kapsamlı bir yapı sergilerken; yüksek lisans ve tıpta uzmanlık çalışmaları görece daha kısa ve odaklı metinler olarak öne çıkmaktadır. Terim-frekans analizleri “Covid-19”, “infodemi”, “dezenformasyon”, “aşı tereddüdü” ve “sosyal medya” kavramlarının hâkimiyetini ortaya koymuş, 2024 yılında “iklim krizi”, “göç iletişimi” ve “ahlaki panik” temalarının eklenmesiyle konu yelpazesi genişlemiştir.

3.12. Tez Özetleri Üzerinden Tematik İçerik Analizi

Infodemi konulu otuz yedi lisansüstü tezin özetlerine uygulanan tematik içerik analizi, en az üç çalışmada ortaklaşan vurgu ve odak noktaları temel alınarak altı ana tema ortaya çıkarmıştır. Bu temalar alanın temel “nasıl” sorularına açıklık getirir niteliktedir. Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları infodeminin dijital platformlardaki yayılım hızını, bilgi akışını ve kullanıcı davranışlarını inceler. Aşı Tereddüdü ve Dezenformasyon aşı karşıtlığı ile bilgi kirliliği arasındaki ilişkinin bireysel ve toplumsal sağlık kararlarına yansımalarını ele alır. Doğrulama Mekanizmaları ve Infodemi Yönetimi ulusal ve uluslararası doğruluk kontrolü girişimlerinin işleyişini ve etkisini değerlendirir. Infodemi Okuryazarlığı ve Ölçek Geliştirme bireylerin yanlış bilgiyle başa çıkma yetkinliklerini ölçen ölçeklerin kurulum ve geçerlik çalışmalarına odaklanır. Sağlık İletişimi ve Habercilik Süreçleri pandemi döneminde sağlık habercilerinin rollerini, sorumluluklarını ve çalışma koşullarını tartışır. Özel Uygulama Alanları iklim değişikliği, göç ve gıda güvenliği gibi farklı sosyo kültürel bağlamlarda infodemi olgusunun çeşitli izdüşümlerini ortaya koyar. Tematik dağılım ayrıntılı biçimde Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Infodemi Konulu Lisansüstü Tez Özetlerinin Tematik Dağılımı (2020–2024)

S.No	Tez No	Yazar	Tema
1	648324	Ogün Akar	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
2	689498	Nesrullah Azboy	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
3	705239	Muhammed Muzaffer Çitçi	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
4	674296	Ece Ünalı	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
5	725143	Baha Ahmet Yılmaz	Doğrulama Mekanizmaları ve Infodemi Yönetimi
6	713657	Osman Batur Altay	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
7	753758	Fatma Altay	Özel Uygulama Alanları
8	738104	Mert Serim	Doğrulama Mekanizmaları ve Infodemi Yönetimi
9	748108	Seda Gökoğlu	Özel Uygulama Alanları
10	730588	Elif Nur Koçak	Aşı Tereddüdü ve Dezenformasyon
11	728581	Vehbi Ufuk Şahinkaya	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
12	857633	Abdurrahman Yamaç	Aşı Tereddüdü ve Dezenformasyon
13	755426	Gizem Özçelik Kaplan	Aşı Tereddüdü ve Dezenformasyon
14	779260	Ali Can Korkmaz	Özel Uygulama Alanları
15	757830	Elvan Bağatur	Aşı Tereddüdü ve Dezenformasyon
16	765243	Orkun İrsoy	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
17	750635	Sezen Gülkesen	Özel Uygulama Alanları
18	831897	Semiha Çağdaş	Özel Uygulama Alanları
19	839345	Sema Çağlayan	Infodemi Okuryazarlığı ve Ölçek Geliştirme

S.No	Tez No	Yazar	Tema
20	837821	Esra Türk	Özel Uygulama Alanları
21	805677	Ünal Görkem Akman	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
22	839231	Aylin İzmir	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
23	807278	Ömer Dönmezçelik	Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları
24	839519	Şükran Ceyhan	Özel Uygulama Alanları
25	846686	Nevzat Atalay Çelikyürek	Özel Uygulama Alanları
26	816430	Ecem Özyaprak Erdem	Özel Uygulama Alanları
27	815968	Pelin Çiçekgil	Özel Uygulama Alanları
28	847126	Javaria Naeem	Doğrulama Mekanizmaları ve İnfodemi Yönetimi
29	868127	Çisem Erkaya	Özel Uygulama Alanları
30	872710	Ebru Çakmakçı Kaya	Özel Uygulama Alanları
31	892736	Sümeyra Özkış	Özel Uygulama Alanları
32	867286	Volkan Kalkan	Aşı Tereddüdü ve Dezenformasyon
33	878034	Merve Boyacı Yıldırım	Özel Uygulama Alanları
34	907377	Eda Çevik Oray	Özel Uygulama Alanları
35	862282	İlksen Akkurt	Sağlık İletişimi ve Habercilik Süreçleri
36	907981	Fatma Pınarbaş Baykal	Sağlık İletişimi ve Habercilik Süreçleri
37	878998	Müge Yılmaz	Doğrulama Mekanizmaları ve İnfodemi Yönetimi

Tablo 2'ye göre infodemi odaklı otuz yedi lisansüstü tezin özü altı ana tema çerçevesinde yoğunlaşmaktadır. En geniş kümeyi on beş çalışma ile yüzde kırk birlik paya ulaşan Özel Uygulama Alanları başlığı oluşturmaktadır; bu dağılım infodemi olgusunun iklim krizi, göç, gıda güvenliği ve benzeri çok boyutlu sosyo-kültürel bağlamlara yayılarak disiplinler arası bir görünüm kazandığını göstermektedir. Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları teması on tezle yaklaşık yüzde yirmi yedi oranında temsil edilmekte ve dijital platformlardaki yanlış bilginin dolaşım hızına, kullanıcı davranışlarına ve ağ yapısına odaklanan araştırma eğiliminin sürdüğünü ortaya koymaktadır. Aşı Tereddüdü ve Dezenformasyon teması beş tezle yüzde on üçlük bir paya sahip olup sağlık karar süreçlerinde bilgi kirliliğinin akademik ilgiyi nasıl yönlendirdiğini somutlaştırmaktadır. Doğrulama Mekanizmaları ve İnfodemi Yönetimi dört çalışma ile yüzde on bir düzeyinde yer almakta, ulusal ve uluslararası doğruluk kontrolü girişimlerinin kurumsal kapasitesini karşılaştıran güncel ampirik bulgular sunmaktadır. Sağlık İletişimi ve Habercilik Süreçleri teması iki tezle yaklaşık yüzde beş payda kalmakla birlikte pandemi dönemindeki sağlık haberciliğinin dönüşümüne dair özgün niteliksel içgörüler sağlamaktadır. İnfodemi Okuryazarlığı ve Ölçek Geliştirme başlığı yalnızca bir çalışmada yüzde üç oranında temsil edilmiş olup bireylerin yanlış bilgiyle başa çıkma becerilerini nesnel olarak ölçen ölçeklerin henüz erken evrede olduğunu işaret etmektedir. Bu tematik dağılım infodemi araştırmalarının dijital ekoloji, aşı tutumları, doğrulama süreçleri, ölçek tasarımı ve disiplinler arası vaka incelemeleri ekseninde çeşitlenerek derinleştiğini teyit etmektedir.

4. TARTIŞMA

Bu araştırma 2020-2024 döneminde Türkiye'de infodemi odaklı lisansüstü tezlerin nicel ve kavramsal eğilimlerini bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koymuştur. Bibliyometrik veriler üretimin ağırlıklı olarak yüksek lisans düzeyinde yoğunlaştığını, tıpta uzmanlık tezlerinin bu grubu izlediğini ve doktora çalışmalarının henüz sınırlı sayıda kaldığını göstermektedir. Bu bulgu infodemi araştırmalarının ilk dalgasının tez aşamasında hızla karşılık bulduğunu, daha derin teorik ve yöntemsel katkıların ise doktora düzeyinde olgunlaşma eğilimi taşıdığını düşündürmektedir. Ortalama sayfa uzunluklarının orta düzeyde seyretmesi konunun kavramsal zenginliğini sürdürürken ayrıntılı analitik yaklaşımlara duyulan gereksinime işaret etmektedir.

Tematik içerik analizi otuz yedi tezi altı ana tema altında toplamıştır. Özel Uygulama Alanları başlığı on beş çalışma ile toplamın yaklaşık yüzde kırk birini oluşturarak infodemi olgusunun iklim krizi, göç iletişimi, gıda güvenliği ve ruh sağlığı gibi farklı sosyo-kültürel bağlamlarda disiplinler arası bir görünüm kazandığını ortaya koymaktadır. Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları teması on tezle yaklaşık yüzde yirmi yedi paya sahiptir ve dijital platformlarda yanlış bilginin dolaşım hızına,

kullanıcı davranışlarına ve ağ yapısına odaklanan araştırma eğiliminin sürdüğünü göstermektedir. Aşı Tereddüdü ve Dezenformasyon teması beş tezle yüzde on üçlük bir orana ulaşmış, sağlık karar süreçlerinde bilgi kirliliğinin akademik ilgiyi yönlendirmeye devam ettiğini yansıtmıştır. Doğrulama Mekanizmaları ve Infodemi Yönetimi teması dört çalışma ile yüzde on bir düzeyinde kalmış, ulusal ve uluslararası doğruluk kontrolü girişimlerinin kurumsal kapasitesini ve etkililiğini değerlendiren ampirik bulguların henüz sınırlı olduğunu göstermiştir. Sağlık İletişimi ve Habercilik Süreçleri teması iki tezle yaklaşık yüzde beşlik payda yer almış, pandemi dönemindeki sağlık gazeteciliğinin etik ve pratik boyutlarına ilişkin niteliksel içgörüler sunmuştur. Infodemi Okuryazarlığı ve Ölçek Geliştirme başlığı yalnızca bir çalışma ile yüzde üçe yakın bir oran sergilemiş, bireylerin yanlış bilgiyle başa çıkma yeterliklerini ölçen ölçeklerin erken gelişim aşamasında olduğunu ortaya koymuştur.

Genel panorama infodemi literatüründe kavramsal tanımlamalar ve içerik analizlerinin yoğunlaştığını ancak deneysel tasarım, etki değerlendirmesi ve ölçek geliştirme gibi yöntemsel yeniliklerin henüz sınırlı kaldığını göstermektedir. Özellikle doktora düzeyinde disiplinler arası saha araştırmalarının artırılması, uluslararası etkileşimin güçlendirilmesi ve müdahale programlarının etki analizlerinin yaygınlaştırılması alanın soyut kavramsal tartışmalardan somut uygulamalara geçişini hızlandıracaktır.

Sonuç olarak infodemi dijital medya ekolojisinden halk sağlığı politikalarına uzanan çok boyutlu etkileriyle kapsamlı bir araştırma gündemi sunmaktadır. Bu çalışmanın ortaya koyduğu bibliyometrik ve tematik çerçeve alanın mevcut durumunu netleştirerek geleceğe dönük araştırma stratejilerinin oluşturulmasına ışık tutmakta ve infodemiyle mücadeleye yönelik yöntemsel yeniliklerin geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma 2020-2024 döneminde Türkiye’de infodemi temasıyla tamamlanan otuz yedi lisansüstü tezi değerlendirerek alanın nicel dağılımını ve kavramsal eğilimlerini kapsamlı biçimde ortaya koymuştur. Bulgular yüksek lisans tezlerinin araştırma üretiminde belirleyici konumda olduğunu, tıpta uzmanlık çalışmalarının klinik bakış getirerek uygulamaya dönük katkı sağladığını ve doktora tezlerinin henüz sınırlı kalsa da derin teori ve yöntem geliştirme potansiyeli barındırdığını göstermiştir. Sayfa uzunluklarının orta düzeyde yoğunlaşması konunun kavramsal zenginliğine karşın derinlemesine vaka incelemelerinin hâlâ gelişime açık olduğunu düşündürmektedir. Danışman profilinde doçent ve profesör unvanlı akademisyenlerin ağırlığı disiplinler meşruiyeti pekiştirirken genç öğretim üyelerinin sayısındaki artış gelecekte daha geniş katılımlı bir araştırma ekosistemi vaat etmektedir.

Tematik içerik analizi tezlerin altı ana odakta toplandığını ortaya koymuştur. Özel Uygulama Alanları on beş çalışma ile toplamın yaklaşık yüzde kırk birini oluşturarak infodemi olgusunun iklim krizi, göç, gıda güvenliği ve ruh sağlığı gibi çeşitli sosyo-kültürel bağlamlarda disiplinler arası bir çerçeve kazandığını ortaya koymuştur. Sosyal Medya Dinamikleri ve Yayılım Mekanizmaları teması on tezle yüzde yirmi yedi oranında temsil edilmiş, dijital platformlardaki bilgi akışına ve kullanıcı davranışlarına odaklanan araştırma eğiliminin sürdüğünü göstermiştir. Aşı Tereddüdü ve Dezenformasyon beş tezle yüzde on üçlük payla sağlık karar süreçlerinde bilgi kirliliğinin akademik ilgiyi yönlendirdiğini doğrulamıştır. Doğrulama Mekanizmaları ve Infodemi Yönetimi dört tezle yüzde on bir düzeyinde kalmış, doğruluk kontrolü girişimlerinin kurumsal kapasitesini inceleyen ampirik verilerin henüz sınırlı olduğunu göstermiştir. Sağlık İletişimi ve Habercilik Süreçleri iki tezle yüzde beşlik bir paya sahip olmuş, pandemi döneminde sağlık gazeteciliğinin etik ve pratik boyutlarına ilişkin özgün içgörüler sunmuştur. Infodemi Okuryazarlığı ve Ölçek Geliştirme ise yalnızca bir çalışma ile yüzde üçlük bir oran sergilemiş, bireylerin yanlış bilgiyle başa çıkma becerilerini ölçen araçların erken gelişim aşamasında kaldığını ortaya koymuştur.

Gelecekte doktora düzeyindeki çalışmaların sayıca artması, deneysel tasarım ve etki değerlendirmesi gibi saha odaklı metodolojilerin yaygınlaştırılması ve ölçek geliştirme girişimlerinin güçlendirilmesi alanın yöntemsel olgunluğunu derinleştirecektir. İngilizce yazım oranının yükseltilmesi uluslararası literatürle etkileşimi artırarak atıf potansiyelini güçlendirecek, infodemi okuryazarlığını kapsayan eğitim programlarının lisansüstü müfredatlara entegre edilmesi ise araştırmacıların ve sağlık

profesyonellerinin yanlış bilgiyle mücadele becerilerini pekiştirecektir. Ayrıca doğrulama platformlarının etkinliğini ölçen ampirik çalışmaların genişletilmesi infodemi yönetim stratejilerinin başarısını artıracak veri temelli politika önerileri geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Bu önerilerin hayata geçirilmesi Türkiye’de infodemi araştırma ekosisteminin kavramsal ve yöntemsel derinliğini artıracak, halk sağlığı iletişimi ile kriz yönetimi kapasitesini güçlendirerek bilgi kirliliğine karşı daha dayanıklı bir akademik ve pratik altyapı oluşturacaktır.

KAYNAKÇA

- Boyacı Yıldırım, M. & Özgen, E. (2024). Dijitalleşme ekseninde infodemi ve bilgi düzensizlikleri. Akademik Hassasiyetler, 11(25), 500–529. <https://doi.org/10.58884/akademik-hassasiyetler.1435823>
- Cinelli, M., Quattrocio, W., Galeazzi, A., Valensise, C. M., Brugnoli, E., Schmidt, A. L., Zola, P., Zollo, F. & Scala, A. (2020). The Covid-19 social media infodemic. Scientific Reports, 10, Article 16598. <https://doi.org/10.1038/s41598-020-73510-5>
- Coşkun Erçelik, H. (2022). Covid-19 belirsizliğinde infodemi ve aşı kararsızlığı. Journal of Nursology, 25(3), 184–188. <https://doi.org/10.5152/JANHS.2022.902401>
- Çit, D. & Yavuzdemir, M. (2021). Covid-19 salgınının medya ve bilgi okuryazarlığı izdüşümü: Infodemi. Kütüphane Arşiv ve Müze Araştırmaları Dergisi, 2(1), 36–46. <https://doi.org/10.29228/lamre.49087>
- Eysenbach, G. (2009). Infodemiology and infoveillance: Framework for an emerging set of public health informatics methods to analyze search, communication and publication behavior on the Internet. Journal of Medical Internet Research, 11(1), e11. <https://doi.org/10.2196/jmir.1157>
- Eyüboğlu, E. & Kodak, D. (2023). Infodemi ve dijital kamusal alan: Afet dönemi özelinde bir araştırma. TRT Akademi, 8(18), 528–551. <https://doi.org/10.37679/trta.1277312>
- Gölbaşı, S. D., Metintaş, S. & Önsüz, M. F. (2022). Web sitelerinde yer alan Covid-19 ile ilişkili mitlerin infodemi açısından değerlendirilmesi: Bir içerik analizi. Turkish Journal of Public Health, 20(1), 138–151. <https://doi.org/10.20518/tjph.932008>
- Islam, M. S., Sarkar, T., Khan, S. H., Kamal, A.-H. M., Hasan, S. M. M., Kabir, A., Yeasmin, D., Islam, M. A., Chowdhury, K. I. A., Anwar, K. S., Chughtai, A. A. & Seale, H. (2020). Covid-19-related infodemic and its impact on public health: A global social media analysis. American Journal of Tropical Medicine and Hygiene, 103(4), 1621–1629. <https://doi.org/10.4269/ajtmh.20-0812>
- Javed, R. T., Shuja, M. E., Usama, M., Qadir, J., Iqbal, W., Tyson, G., Castro, I. & Garimella, K. (2020). A first look at COVID-19 messages on WhatsApp in Pakistan. In M. Atzmueller, M. Coscia, & R. Missaoui (Eds.), Proceedings of the 2020 IEEE/ACM International Conference on Advances in Social Networks Analysis and Mining (ASONAM 2020) (pp. 118–125). IEEE. <https://doi.org/10.1109/ASONAM49781.2020.9381360>
- Kouzy, R., Abi Jaoude, J., Kraitem, A., El Alam, M. B., Karam, B., Adib, E., Zarka, J., Traboulsi, C., Akl, E. W. & Baddour, K. (2020). Coronavirus goes viral: Quantifying the Covid-19 misinformation epidemic on Twitter. Cureus, 12(3), e7255. <https://doi.org/10.7759/cureus.7255>
- Scopus (2025). Elsevier. <https://www.elsevier.com/solutions/scopus>, Erişim Tarihi: 01.05.2025.
- Web of Science (2024). Web of Science (WoS) Core Collection. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/basic-search>, Erişim tarihi: 01.05.2025.
- Word Art, <https://wordart.com/create>, Erişim Tarihi: 05.05.2025.
- World Health Organization. (2020). Resolution WHA73.1: Covid-19 response (Seventy-third World Health Assembly, 18–19 May 2020). Erişim adresi: https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA73/A73_R1-en.pdf
- YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, Erişim Tarihi:01.05.2025.
- Yüksel, E., Kızılcık, A. & Atik, K. (2024). Infodemi ve Kovid-19 pandemisi: Yalan haberlerin alımlanması. Etkileşim, 13, 28–63. <https://doi.org/10.32739/etkilesim.2024.7.13.240>

Zarocostas, J. (2020). How to fight an infodemic. The Lancet, 395(10226), 676.
[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30461-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30461-X)

EKİ: İNFODEMİ KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİLGİLERİ

S.NO	Tez No	Yazar	Yıl	Tez Adı (Orijinal/Çeviri)	Tez Türü	Konu
1	648324	Ogün Akar	2020	Contextualizing Covid-19 related misinformation and disinformation: An intersectional approach to the infodemic (Covid-19'u dezenformasyon ve misenformasyon bağlamında inceleme: Yanlış bilgi salgınına kesişimsel bir yaklaşım)	Yüksek Lisans	Antropoloji = Anthropology
2	689498	Nesrullah Azboy	2021	Halk sağlığı uzmanlarında sosyal medya kullanımı-2020 (Social media use in public health specialists)	Tıpta Uzmanlık	Halk Sağlığı = Public Health
3	705239	Muhammed Muzaffer Çitçi	2021	Hibrit savaşta infodemik sosyal medyanın meydan okuması: Libya iç savaşı örneği (The challenge of infodemic social media in the hybrid war: The case of the Libya civil war)	Yüksek Lisans	Uluslararası İlişkiler = International Relations
4	674296	Ece Ünalmiş	2021	Behavioral consequences of exposure to infodemic by influencers (Influencerlar tarafından infodemiye maruz kalmanın davranışsal sonuçları)	Yüksek Lisans	İşletme = Business Administration
5	725143	Baha Ahmet Yılmaz	2022	Bilgi düzensizliği kavramı ve Covid-19 sürecinde dünya sağlık örgütünün infodemi yönetim politikaları bağlamında incelenmesi (The concept of information disorder and investigation of the world health organization in the context of infodemic management policies during the covid-19 process)	Yüksek Lisans	Sağlık Kurumları Yönetimi = Health Care Management ; Siyasal Bilimler = Political Science ; Uluslararası İlişkiler = International Relations
6	713657	Osman Batur Altay	2022	Pandemi döneminde sosyal medyada infodemi ve kullanıcılar üzerinde etkisi (Infodemi in social media and its effect on users during the pandemic period)	Yüksek Lisans	İletişim Bilimleri = Communication Sciences
7	753758	Fatma Altay	2022	Uzaktan eğitim ile ilgili infodemik içeriklerin veliler üzerindeki etkisi (The effect of infodemic contents related to distance education on parents)	Yüksek Lisans	Bilim ve Teknoloji = Science and Technology ; Eğitim ve Öğretim = Education and Training
8	738104	Mert Serim	2022	COVID 19 pandemi krizinde doğrulama mekanizmaları: Karşılaştırmalı bir inceleme (Fact-checking mechanisms in the COVID 19 pandemic crisis: A comparative review)	Yüksek Lisans	Gazetecilik = Journalism ; İletişim Bilimleri = Communication Sciences
9	748108	Seda Gökoğlu	2022	Covid-19 pandemi süreci ve kısıtlamalarının anne sütü ile beslenmeye, annelerin algıladığı stres ve yaşam doyumlarına etkisi (The effect of Covid-19 pandemic and related restrictions on breastfeeding, maternal perceived stress and maternal life satisfaction)	Tıpta Uzmanlık	Aile Hekimliği = Family Medicine
10	730588	Elif Nur Koçak	2022	Sağlık çalışanlarının Covid-19 aşısı yaptırmama nedenlerinin değerlendirilmesi: Nitel bir çalışma (Evaluation of reasons of healthcare	Tıpta Uzmanlık	Halk Sağlığı = Public Health

				professionals for not being vaccinated against Covid-19: A qualitative study)		
11	728581	Vehbi Ufuk Şahinkaya	2022	Aile Hekimliği polikliniğine başvuran hastalarda siberkondria düzeyi ve sosyal medya bağımlılığı (Cyberchondria level and social media addiction inpatients applying to family medicine polyclinic)	Tıpta Uzmanlık	Aile Hekimliği = Family Medicine
12	857633	Abdurrahman Yamaç	2022	Covid-19 pandemisi infodemi sürecinde aşı tereddütünün dijital ortamda sağlık bilgisi edinme ve teyit davranışlarıyla ilişkisi (The relationship of vaccine hesitancy with health information and confirmation behaviors in the digital environment during the Covid-19 pandemic infodemi)	Yüksek Lisans	Hemşirelik = Nursing
13	755426	Gizem Özçelik Kaplan	2022	Covid-19 aşı polikliniğine başvuran hastalarda aşı farkındalığı ve aşı tercihlerinde etkili olan faktörlerin değerlendirilmesi (Vaccine awareness and evaluation of factors affecting vaccine preferences in patients WHO apply to the Covid-19 vaccine polyclinic)	Tıpta Uzmanlık	Aile Hekimliği = Family Medicine
14	779260	Ali Can Korkmaz	2022	Hacettepe Üniversitesi Eğitim fakültesi'nde okuyan öğrencilerin yeni koronavirüs hastalığı (COVID-19) mücadelesinde bireysel kapasitelerinin, sağlık ile ilgili sorumluluk algılarının geliştirilmesine yönelik niteliksel ve niceliksel bir araştırma (A qualitative and quantitative research on developing the individual capacity, the sense of health responsibility of Hacettepe University Faculty of education undergraduate students in the novel coronavirus disease (COVID-19) struggle)	Tıpta Uzmanlık	Halk Sağlığı = Public Health ; Sağlık Eğitimi = Health Education
15	757830	Elvan Bağatur	2022	Aşılamaya bakış açısının veri analizlerine dayalı olarak incelenmesi üzerine bir araştırma (A study on the analysis of vaccination perspective based on data analysis)	Yüksek Lisans	Ekonometri = Econometrics
16	765243	Orkun İrsoy	2022	Dynamic analysis of false information spread over social media: 5G-COVID 19 conspiracy theory (Sosyal medyada yanlış bilgi yayılımının dinamik incelenmesi: 5G-COVID 19 komplo teorisi)	Yüksek Lisans	Endüstri ve Endüstri Mühendisliği = Industrial and Industrial Engineering
17	750635	Sezen Gülkesen	2022	COVID-19 süresinde ruh sağlığı ile ilgili içeriklerin internette aranma eğilimi: Google trends analizi (The search tendencies of mental health related content on the internet during COVID-19: Google trends analysis)	Yüksek Lisans	Biyoistatistik = Biostatistics
18	831897	Semiha Çağdaş	2023	Covid-19 pandemisinde infodemi (Infodemia in the Covid-19 pandemic)	Yüksek Lisans	Sosyoloji = Sociology
19	839345	Sema Çağlayan	2023	İnfodemi okuryazarlığının salgın iletişimi yönetimindeki rolü: İnfodemi okuryazarlığı ölçek geliştirme çalışması (The role of infodemic literacy in outbreak communication management: Development of infodemic literacy scale)	Doktora	Halkla İlişkiler = Public Relations

20	837821	Esra Türk	2023	Infodeminin tüketici şüphecililiği üzerindeki etkisinin markaya yansımaları (Reflections of the effect of infodemic on consumer skepticism on the brand)	Doktora	İşletme = Business Administration
21	805677	Ünal Görkem Akman	2023	Pandemi sürecinde infodemi: Twitter üzerine bir inceleme (Infodemic in the pandemic process: A review on Twitter)	Yüksek Lisans	Gazetecilik = Journalism
22	839231	Aylin İzmir	2023	Koronavirüs sürecinde medya infodemisi: Twitter örneği (Media infodemics in the Coronavirus process: The example of Twitter)	Yüksek Lisans	İletişim Bilimleri = Communication Sciences
23	807278	Ömer Dönmezçelik	2023	Doğruluk-ötesi (post-truth) dönemde yalan haber (fake news) ve Covid-19 aşılırları: Twitter etiketlerinde aşı karşıtı argümanlar üzerine bir sosyal ağ analizi (Fake news and Covid-19 vaccines in the post-truth era: A social network analysis on anti-vaccine arguments in Twitter hashtags)	Doktora	Felsefe = Philosophy ; Gazetecilik = Journalism ; İletişim Bilimleri = Communication Sciences
24	839519	Şükran Ceyhan	2023	Pandemi döneminde Aile Hekimliği kliniği asistanlarının manevi tutumları (spiritualite) ile presenteizm (işinde var olamama) arasındaki ilişki (The relationship between spiritual attitudes (spirituality) and presenteeism (inability to be present at work) of family medicine clinic assistants during the pandemic period)	Tıpta Uzmanlık	Aile Hekimliği = Family Medicine
25	846686	Nevzat Atalay Çelikyürek	2023	Denizli merkez ilçelerinde aile sağlığı merkezlerine başvuranlarda Covid-19'a yönelik bilgi durumu ve ilişkili faktörler (Knowledge status and related factors about Covid-19 among those applying to family health centers in Denizli central districts)	Tıpta Uzmanlık	Halk Sağlığı = Public Health
26	816430	Ecem Özyaprak Erdem	2023	Google arama verilerinde, ileri evre kanserlere ilişkin aramalar ile kanser mortalitesi bağlantısının, zaman serileri ve çapraz korelasyon fonksiyonu ile araştırılması (Investigation of the relationship between advanced staged cancer searches data on google and cancer mortality with time series and cross correlation function)	Yüksek Lisans	Biyoistatistik = Biostatistics
27	815968	Pelin Çiçekgil	2023	Ankara Yeni Başkent Oto Sanayi Sitesi çalışanlarının covid-19 bilgi düzeyi ile anksiyete ve korku durumu (COVID-19 knowledge level and, anxiety and fear status of employees of Ankara Yeni Başkent AUTO industry Site)	Yüksek Lisans	Halk Sağlığı = Public Health
28	847126	Javaria Naeem	2023	Detection of misinformation related to pandemic diseases using machine learning techniques on social media platforms (Sosyal medya platformlarındaki makine öğrenme tekniklerini kullanarak pandemi hastalıklarına ilişkin yanlış bilgilerin tespiti)	Yüksek Lisans	Bilgisayar Mühendisliği Bilimleri-Bilgisayar ve Kontrol = Computer Engineering and Computer Science and Control
29	868127	Çisem Erkaya	2024	İnfodemi kavramı bağlamında küresel iklim krizi haberleri ve medya psikolojisi (Global climate crisis news in the	Yüksek Lisans	Gazetecilik = Journalism

				context of the infodemic and media psychology)		
30	872710	Ebru Çakmakçı Kaya	2024	Hacettepe Üniversitesi Erişkin Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniklerine Başvuran Gebelerin Gıda Güvenliği Konularında Infodemi Deneyimlerinin Belirlenmesi Araştırması (A study on the determination of infodemic experiences of Pregnant Women Admitted to the Gynecology and Obstetrics Outpatient Clinics of Hacettepe University Adult Hospital on food safety issues)	Tıpta Uzmanlık	Halk Sağlığı = Public Health
31	892736	Sümeyra Özkış	2024	Genç yetişkinlerin köken aile fonksiyonları ile Covid-19 algıları arasındaki ilişkide infodeminin aracı rolü (The mediating role of infodemic in the relationship between family of origin functions and Covid-19 perceptions among young adults)	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim = Education and Training ; Psikoloji = Psychology
32	867286	Volkan Kalkan	2024	Infodemi ve ahlaki panik ekseninde COVID-19 sürecinde aşı karışıklığı: X örneği (Vaccine hesitancy in the process of Covid-19 within the axis of infodemic and moral panic: The case of X)	Yüksek Lisans	Gazetecilik = Journalism
33	878034	Merve Boyacı Yıldırım	2024	Infodemi ve göç iletişimi: Sosyal medyada göçmenlere yönelik dezenformasyon paylaşımının dinamiklerine yönelik bir araştırma (Infodemic and migration communication: A study on the dynamics of disinformation sharing about migrants on social media)	Doktora	Halkla İlişkiler = Public Relations ; İletişim Bilimleri = Communication Sciences
34	907377	Eda Çevik Oray	2024	Popüler diyetler hakkında konum-zamansal infodemiolojik bir çalışma (A spatial-temporal infodemiological study on popular diets)	Doktora	Halk Sağlığı = Public Health ; Yönetim Bilişim Sistemleri = Management Information Systems
35	862282	İlksen Akkurt	2024	Pandemi döneminde sağlık habercilerinin haber üretim süreçleri ve çalışma koşulları üzerine bir inceleme (A review on news production processes and working conditions of health reporters during the pandemic period)	Yüksek Lisans	İletişim Bilimleri = Communication Sciences
36	907981	Fatma Pınarbaş Baykal	2024	Covid-19 pandemisi ile ilgili ve sağlık sosyolojisi kapsamında dergipark'ta sosyal bilimler alanında yayınlanan türkçe saha araştırmasına dayalı makalelerin derlenmesi (Review of turkish field research published in the area of social sciences in dergipark within the scope of sociology of health and related to Covid-19 pandemic)	Yüksek Lisans	Sosyoloji = Sociology
37	878998	Müge Yılmaz	2024	Covid-19 pandemisi döneminde post-truth agnotolojisi ve sağlık iletişimi (Post-truth agnotology and health communication in the Covid-19 pandemic era)	Doktora	İletişim Bilimleri = Communication Sciences